

KOIRA IHMINEN KOIRA

SANAKIRJA

Koira ja ihminen – erilaiset ystävykset

Korvat kuulevat ääniä korkeammalta ja neljä kertaa kauempaa.

Silmät näkevät värejä huonommin, mutta ovat tarkemmat pimeässä.

Kieli maistaa makuja huonommin ja hoitaa koiran hikoilun.

Häntä on tärkeä kommunikointiväline.

Pissa on paitsi sitä itseään, myös tärkeä viestintäkeino.

Turkki suojaa ja pitää lämpimänä. Koira ei piittaa muodista, mutta ohutkarvainen koira voi tarvita talvitakin pakkasella.

Kirsu tunnistaa jalkapallokentällisen verran erilaisia hajuja, siinä missä ihmisen nenä vain neliömetrin verran.

Viikset antavat tietoa ympäristöstä ja ovat herkätkosketukselle. Viiksiä on kaikkialla koiran kasvoissa.

Tassut kestävät paremmin kylmää, mutta paukkupakkasilla nekin jäätyvät. Arvostavat liikkumista.

Silmät ovat tarkemmat, mutta usein sokeat koiran tarpeille.

Nenä on haistamisessa aika onneton verrattuna kirsuun. Ihmisenä ei käytetä pissan haisteluun.

Viikset ovat lähes tarpeettomat, paitsi ehkä parinmuodostuksessa.

Hymy kertoo usein onnesta, mutta on koirista uhkaava ele. Muiden ihmisten kanssa kommunikoidessa hymyileminen on olennainen taito!

Suu höpöttää kaikenlaista, usein turhaakin, varsinkin koiran kannalta. Eleet ja kehon liikkeet kertovat koiralle enemmän.

Vaatteet suojaavat katseilta ja kylmältä. Tuottavat iloa kantajalleen.

Korvat ovat koukeroiset ulokkeet, joiden kuulo on koiran korvia heikempi. Ihminen myös heikentää kuuloaan mm. kuuntelemalla musiikkia liian kovaa.

Kännykkä on tärkeä viestintäväline, vertaa koiran pissaa.

Mitä koira ymmärtää puheesta?

Olen menossa ulos
ystäväni kanssa. Olethan
kiltti koira ja odota
rauhassa? Saat suukkoja
ja rapsutuksia, kun tulen
kotiin myöhemmin illalla.

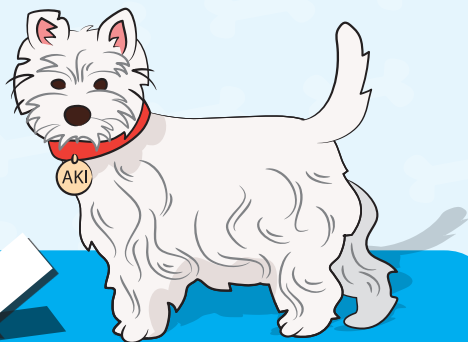
Blaa, blaa, blaa
ULOS. Blaa, blaa,
blaa **TULE.**

Tutustumisvaiheessa puhe on koiralle merkityksetöntä pulinaa. Sanojen sijaan koira tulkitsee ihmistä **eleiden, äänensäryn, katseen suunnan** ja **ilmeiden** kautta. Voit huijata ihmistä sanoin, mutta koira et. Se näkee ja myös haistaa todelliset tunteemme.

Vähitellen koira oppii tunnistamaan yksittäisiä sanoja ja yhdistämään ne oikeisiin asioihin, kunhan ihminen pysyy johdonmukaisena, selkeänä ja rauhallisena, ja toivottu käytös palkitaan oikealla hetkellä.

Koira voi oppia ymmärtämään myös ihmisten **elekieltä**, vaikka se on hyvin erilaista kuin koirien. Esimerkiksi hampaat paljastava hymy tulkitaan koirien maailmassa täysin päinvastaiseksi kuin ihmisten: koirille se on varoitus, ihmisille ystävällinen ele. Ei ihme, että väärinymmärryksiä syntyy.

Vaikka kuinka opettelisimme koirien kieltä ja eleitä, loppujen lopuksi koira oppii tulkitsemaan ihmistä paljon paremmin kuin ihminen koira.

VINKKI

Anna koiralle lyhyt nimi, niin se oppii tunnistamaan nimensä nopeammin. Kutsumanimen tulisi olla korkeintaan kaksitavuinen. Esimerkiksi ROI tai JEPPE on parempi kuin vaikka Albert Einstein.

Ihminen ja koira kohtaavat

Koiran lukemisen ABC

Opit parhaiten koiran kieltä tarkkailemalla sen koko kehoa. Huomioi etenkin koiran ryhti sekä pään ja hännän asento.

Keho

- Mitä korkeampi koiran ryhti on, sitä itsevarmempi se on. Korkea ryhti voi tarkoittaa myös halua hyökätä.
- Alistuva koira kyyristyy, istahtaa, kääntyy kyljelleen tai selälleen.
- Mitä jäykempi koiran keho on, sitä ärtyneempi tai kiihtyneempi koira on.
- Eteenpäin nojaaminen osoittaa itsevarmuutta ja haastavuutta.
- Taaksepäin nojaaminen kertoo halusta paeta.

Korvat

- Valpas tai uhoava koira nostaa korvat pystyyn, rento laskee ne sivuille.
- Ystävällinen tai hieman epävarma koira painaa korvia hieman taaksepäin.
- Pelokkaan koiran korvat ovat luimussa päätä myöten.

Häntä

- Epävarma koira painaa häntäänsä alaspäin.
- Iloisen koiran häntä on ylhäällä.
- Valppaalla koiralla häntä on kaarella selän päällä.
- Pelkäävän koiran häntä on koipien välissä.
- Hännän asennoissa on rotukohtaisia eroja.

Hännän liike

- Jäykästi ja hitaasti väpättävä häntä kertoo jännittyneestä koirasta.
- Rennosti väpättävä ja liikkuva häntä osoittaa ystävällisyyttä.
- Kun koko takapää heiluu, koira on todella innoissaan.

pelokas

rento

kiinnostunut

innokas

Koirakielen syventävä kurssi

Koirat käyttävät selkeiden asentojen lisäksi hienovaraisempia rauhoittavia signaaleja. Niillä ne pyrkivät ratkaisemaan ristiriitatilanteita ja rauhoittelemaan itseään ja muita.

Liika tottelevaisuuden vaatiminen pilaa monien koirien kielitaidon. Onneksi koirat voivat kannustuksen, kehumisen ja palkitsemisen kautta oppia käyttämään signaaleja uudelleen, enemmän ja selvemmin.

Myös ihminen voi oppia tulkitsemaan näitä signaaleja ja oppia näin ymmärtämään koiraa paremmin. Niiden avulla voi saavuttaa koiran eliniän kestävän luottamuksen.

Koirakielen rauhoittavat signaalit:

1. pään ja/tai katseen kääntäminen sivuun
2. silmien räpyttely
3. selän tai kyljen kääntäminen
4. kuonon lipaisu
5. paikalleen jähmettyminen
6. hidastelu (nopeat liikkeet ovat uhkaavia)
7. istuutuminen
8. maahan meno (ei selälleen)
9. haukottelu
10. kaartuen lähestyminen
11. muiden väliin asettuminen
12. merkkäminen, ympäristön haistelu tai muu korvaava toiminta

Tervehdi koiraa koiran kielellä

Lähestyt koiraa iloisesti hymyillen ja kyyristyt rapsuttamaan korvan takaa – ja koiraa alkaakin murista! Onpa epäkohtelias!

Tai sitten ei. Tilannetta voi verrata siihen, että vieras ihminen tulee antamaan sinulle suukon bussissa. Kyllä sinunkin tekisi mieli murista!

Näin opit lähestymään parasta ystäväämme koiraystävällisesti.

Tee näin

Olet kyyryssä koiran edessä ja annat koiran ensin tutustua sinuun. Et kosketa päähän, niskaan etkä etutassuihin, vaan rapsutat mieluummin rinnasta ja silität kyljistä.

Tee näin

Pidät pääsi pystyssä ja käännettynä hieman koirasta poispäin. Et katso koiraa suoraan silmiin. Pidät silmäsi sirrillään ja suun supussa. Puhut koiralle lempeällä äänellä.

Tee näin

Lähestyt vierasta koiraa rauhallisesti, hieman kaartuen ja vartalo sivuttain. Annat koiran tulla luoksesi omasta halustaan.

Koira ihmisten kielellä

Koira viestii pääasiassa kehollaan ja ilmeillään, mutta on muutamia ääniä, joita ymmärtämällä ihminen voi oppia tuntemaan koiraansa.

Ääntelyllä on aina tarkoitus. Älä siis rankaise koiraasi haukkumisesta tai murisemisesta. Reagoi mieluummin ääntelyn syyhyn kuin seuraukseen. Mitä koirasi haluaa kertoa sinulle?

WOF WOF...

<matala haukkuminen> Vartioin.
Tämä on meidän reviiriämme.

KVII KVII...
PII PII..

<sävyerosta ja muista eleistä riippuen> Olen innoissani,
tylsistyttyä, turhauttaa, olen huolestunut.

KRII KRII!!

<kiljähdellen> Pelkään!

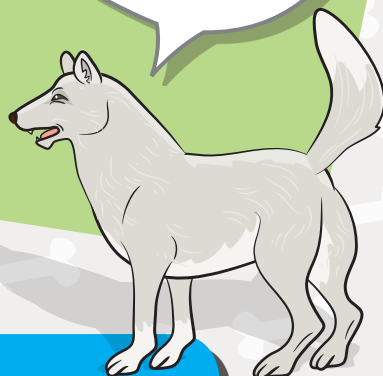

Häntä koipien välissä
on myös merkki
pelkäämisestä.

UU UU UU...
VUU VUU...

<korkeahko äännähtely>

Onpa mahtavaa nähdä sinua!

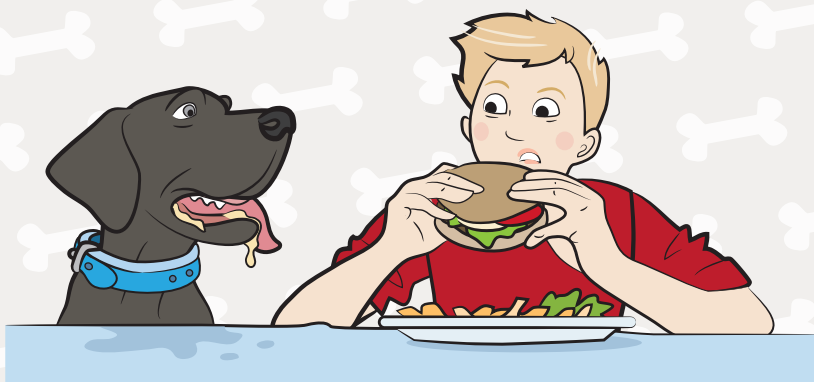
VINKKI

Koirat ovat keskenään erilaisia, eivätkä kaikki päästä samanlaisia ääniä. Tarkkaile koiraasi eri tilanteissa oppiaksesi, millainen ääni kertoo mistäkin tunteesta.

Jokapäiväisiä tilanteita – Väärinymmärryksiä ja käännöskukkia

Koira oppii silloinkin, kun sitä ei tietoisesti opeteta. Se tarkkailee ihmisiä ja tilanteita ja toimii niin, miten se huomaa parhaiten saavansa palkinnon eli huomiota tai herkkuja. Jos koira tekee jotain väärin, mieti voisiko se johtua omasta toiminnastasi, ennen kuin syytät koira. Oletko palkinnut koira väärässä kohdassa tai liian myöhään? Torutko vahingossa silloin, kun koira on itse asiassa tehnyt oikein? Kehu aina toivotusta käyttäytymisestä ja jätä huomioimatta epätoivottu käytös. Ole rauhallinen, ystävällinen ja johdonmukainen. Muista, että mielentilasi tarttuu koiraan.

Tapaus 1: "Se kerjää ja kuolaa"

Koira kerjää, koska se saa siitä palkinnon eli makupalan. Älä anna herkkuja koskaan pöydästä, jos et halua vahvistaa koiran käytöstä.

Suuri virhe: Koira tökkii sinua kuonollaan tai ääntelee. Huomaat sen ja annat koiralle makupalan. Mitä koira tästä oppii: "Tässäpä on toimiva keino, teen näin toistekin."

Tapaus 2: Ongelmia ovella

Koira innostuu nähdessään omistajansa innostuvan. Siitä seuraa, että koira saattaa rynnätä ovelle ja haukkua tulijoille. Älä toru koiraasi väärästä vaan palkitse oikeasta teosta. Näin koira oppii yhdistämään ovikellon ja vieraat herkkuihin eli mukavaan asiaan!

Valista vieraita: pyydä heitä huomioimaan koira vasta, kun sen kaikki tassut ovat maassa. Koira oppii, ettei hyppiminen kannata.

Tapaus 3: Hihnan päässä hermostumatta

Ja nyt
odotellaan
kunnes se
lopettaa
riuhdomisen.

Koira vetää hihnassa, koska se on huomannut näin pääsevänsä eteenpäin. Toimi siis näin: Älä puhu mitään, ole vain tolppa, joka ei liiku hihnan kiristytessä. Kehu koiraa aina vuolaasti, kun se kulkee hihna löysällä.

Huom! Syynä vetämiseen voivat olla myös epämukavat varusteet, kivut, sairaus tai stressi. Koira saattaa vetää pyrkiäkseen eroon tunkalasta olosta.

Tapaus 4: Ohikulkijoille haukkuminen

Koira ei räksytä ohikulkijoille huvikseen. Miksi se tekee niin? Jos kiskaisit hihnasta tai torut räksytyksestä, ikävät kokemukset ja reaktiot pahenevat.

Kun palkitset koiraasi onnistuneista ohituksista, se alkaa pitää onnistuneista ohituksista ja suhtautua vastaantulijoihin myönteisemmin.

VINKKI

Hanki koirallesi tuttuja ja turvallisia koirakavereita, joiden kanssa se voi ulkoilla vapaana vaikkapa koirapuistossa.

Tapaus 5: Kun koira ei tulekaan luo

Hölmö koira!
Ei tuolla tavalla
saa juosta metsään
ilman lupaa...

Ihmisillä on joskus omituinen tapa rangaista väärässä kohdassa kuten esimerkiksi tilanteesta, joka meni jo.

Tällainen tilanne on esimerkiksi, kun ihminen kutsuu koira, eikä se tule heti paikalle. Kun koira lopulta saapuu, ihminen sättii sen käytöstä. Seuraavan kerran kutsuttaessa koira ei tottele lainkaan, koska edellisellä kerralla se sai luokse tulemisesta torut.

Parempi keino: palkitse koira välittömästi, kun se tottelee.

VINKKI

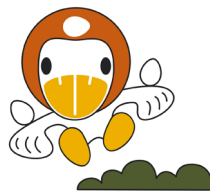
Rankaiseminen, pakottaminen, pelottelu ja uhkaaminen ovat tehottomia opetuskeinoja. Koira oppii parhaiten tavalla, jonka se kokee palkitsevaksi.

Joskus ongelmat eivät tunnu ratkeavan kotikonstein. Miettikää yhdessä perheen kanssa, olisiko ammattitaitoisesta koirakouluttajasta teille apua.

Iloisia yhteisen oppimisen hetkiä sinulle ja koirakaverillesi!

Testaa, kuinka hyvin tunnet karvaiset
ystävämme: www.elaintaito.fi

Löydät sivuilta myös pelejä, puuhia,
videoita, kuvia ja paljon muuta hauskaa.

SELY

SUOMEN ELÄINSUOJELUYHDISTYSTEN LIITTO RY

ELÄINTEN
PUOLESTA!

www.sey.fi

Puh. 020 752 8420

Faksi 09 877 1206

s-posti: sey@sey.fi

TEKSTI: MERJA FORSMAN, MEDIAKEIJU

TAITTO JA KUVITUS: TARJA PETRELL